

بسم الله الرحمن الرحيم

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُمْ مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّن يَنْتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

سخن سردبیر،

فصلنامه پژوهش تطبیقی حقوق اسلام و غرب رسالتش انتشار پژوهش‌های تطبیقی در زمینه‌ی مبانی نظری، ارزشی، فلسفی و نیز ساختار هنجاری حقوق اسلام و نظام‌های حقوقی غربی در حوزه‌های مختلف ملی و بین‌المللی است. در این راستا انعکاس، تحلیل و نقد نظرات، دیدگاه‌ها و رویکردهای گوناگون اندیشمندان حقوق، عملکرد نهادهای تقنینی، اجرایی و قضایی دولت‌ها در عرصه مسائل ملی و بین‌المللی و نیز عملکرد و رویه‌های نهادها و سازمان‌های منطقه‌ای و جهانی و جهه‌ی همت این نشریه علمی و دانشگاهی است. در این میان گاهی وقایعی رخ می‌نماید که می‌تواند تبدیل به نقاط عطفی در دنیای سیاست و حقوق در جوامع ملی و بین‌المللی گردد که ساختار و تعامل قدرت و حقوق را به ویژه در عرصه بین‌المللی، تحت تاثیر خود قرار می‌دهد. طبعاً ارزیابی این قبیل وقایع و نقد سلسله کنش‌ها و واکنش‌های مرتبط با آن در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی، از منظر حقوقی حائز اهمیت ویژه‌ای خواهد بود و انجام مطالعات و پژوهش‌هایی اختصاصی را طلب کرده و ضروری می‌نماید.

فاجعه تروری که جهان را در ۱۳ دی ۱۳۹۸ مصادف با ۳ ژانویه ۲۰۲۰ بهت زده کرد و موجب حرکت عظیم فراموش ناشدنی خود جوش توده‌ها در داخل و خارج از ایران گردید، می‌تواند یکی از مصادیق وقایع و نقاط عطف مورد اشاره تلقی شود. بی‌تردید سردار دلها حاج قاسم و همراهانش از مصادیق بارز کریمه «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ...» هستند. بدیهی است سال‌ها مجاهدت مخلصانه و شجاعانه در راه دفاع از ارزش‌های والای انسانی و استقلال و تمامیت ارضی ایران عزیز و به ویژه در میدان‌های مبارزه با گروه‌های تروریستی تکفیری و ایفای نقش بی‌بدیل در متلاشی کردن حکومت جعلی و ضدبشری داعش در منطقه که خدمتی بزرگ به ملت‌های منطقه و جهان بود، پاداشی جز شهادت در راه خدا، همان آرزوی دیرین این بزرگ مرد، نداشت.

از نگاه حقوقی، جنایت بی‌سابقه حمله نظامی نیروهای مسلح یک دولت به یک فرمانده عالی رتبه نظامی دولت دیگر در قلمرو کشور ثالث بدون وجود مخاصمه مسلحانه میان آنها، آن هم به دستور مستقیم رئیس جمهور کشور مهاجم و اعلام رسمی آن، حاکمیت قانون جنگل را در ذهن تداعی می‌کند. حمله نظامی پهبادی نیروهای مسلح ایالات

متحد امریکا در عراق به دستور رئیس جمهور ترامپ و ترور سردار قاسم سلیمانی و ابو مهدی المهندس، موثرترین فرماندهان جبهه مبارزه با تروریسم تکفیری در منطقه غرب آسیا و همراهان آنان کام قاطبه ملت شریف ایران و جمعیت‌های پرشماری از ملت‌های منطقه غرب آسیا، جهان اسلام و برخی نقاط دیگر جهان را به شدت تلخ کرد و نگرانی‌های شدید سیاسی و امنیتی شمار زیادی از سیاسیون و دولت مردان جهان را حتی در ایالات متحد امریکا برانگیخت. متعاقب این فاجعه، اندیشمندان، صاحب نظران، شخصیت‌ها و نهادهای مختلفی در سطوح گوناگون به اظهار نظر و واکنش‌هایی مبادرت ورزیدند و موضوع را از ابعاد گوناگون سیاسی، امنیتی، حقوقی و غیر آن به بوته بحث و تحلیل سپردند. در ایران نیز اظهار نظرها، گفت و گوها، نشست‌های علمی و نوشتارهایی از جمله از سوی جامعه حقوقی کشور، به ویژه اساتید و صاحب نظران حقوق بین‌الملل انجام و عرضه شد، اما اهمیت فوق‌العاده موضوع، انجام پژوهش‌هایی ژرف، جامع و متقن را ایجاب می‌کرد که زمان و فرصت بیشتر طلب می‌نمود. مجموعه پیش رو در راستای تامین این هدف مهم تدارک دیده شده است، هرچند هرگز مدعی نیستیم که حق مطلب ادا شده و ضرورت به نحو کافی و وافی پاسخ داده شده است. اما گامی نخستین است که می‌تواند بستر انجام پژوهش‌ها و مطالعات علمی گسترده‌تر را فراهم آورده و زمینه شکل‌گیری و تقویت گفت‌وگوهای عقلانی و حقوقی مناسبی را فراهم سازد، در جهت مقابله با زیاده‌طلبی دولت ایالات متحد امریکا به عنوان نماد قدرت افزون خواه لجام گسیخته غربی که می‌رود تا ساختارهای حقوقی بین‌المللی نه چندان مستحکم موجود را در نوردد و حاصل تلاش‌های متمادی جامعه بین‌المللی را در استقرار صلح و نظم نسبی برباد داده و بار دیگر حقوق را برده قدرت سازد و آن را صرفاً به ابزاری برای اهداف سلطه طلبانه قدرت‌های بزرگ بدل نماید.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم مراتب سپاسگزاری خود و هیات تحریریه مجله را از اساتید و نویسندگان ارجمندی که با اشتیاق و از سر دغدغه مندی و مسئولیت‌شناسی، ما را در تهیه این ویژه‌نامه یاری رسانده و با تالیف مقالات عالمانه خود بر غنای این مجموعه افزودند، ابراز دارم. همچنین از محضر اساتید و پژوهشگران بزرگواری که به رغم علاقمندی وافر ایشان، به سبب ضیق وقت توفیق بهره‌مندی از آثار ارزشمندشان را نیافتیم پوزش طلبیده، امیدواریم در آینده فرصت و افتخار استفاده از افاضات علمی آن گرامیان را بیابیم. دریافت نقطه نظرات ارشادی و اصلاحی اهل نظر موجب مباحثات و امتنان خواهد بود. دوام سلامت و مزید توفیق همگان را از درگاه باری تعالی مسئلت داریم.